

Excepcional fòssil de vaca marina trobat

En els carrers de Girona a banda d'admirar els elements més emblemàtics de la ciutat, podem descobrir-hi petits tresors que sovint passen desapercebuts. Es tracta de les lloses i els paviments que construeixen la part més antiga de la ciutat, replets de fòssils que ens transporten a temps remots. Els més abundants són els nummulits, antics organismes foraminífers que van viure en un mar càlid fa entre uns 40 i 50 milions d'anys. L'acumulació de les closques carbonatades d'aquests organismes va donar lloc a la formació de la coneguda pedra de Girona, una roca calcària constituïda per fragments fòssils de bivalves, ostres, ericons de mar, crancs i foraminífers. L'abundància d'aquest recurs geològic i la proximitat de la calcària nummulítica va proveir de pedra la ciutat per construir molts edificis, entre d'altres, la catedral i Sant Feliu.

Per aquelles casualitats de la vida, un plujós dia gironí un foraster es va aturar a aixopugar-se al carrer del Riu Güell, esperant que afluixés la pluja, i, tot badant, mirant a terra, va trobar unes restes fòssils amb unes formes molt curioses. Els va fer unes fotos, les van penjar a la xarxes socials i es va originar un fet molt sorprenent. Científics d'arreu s'hi van interessar, entre ells, el prestigiós Museu d'Història Natural de Berlín, que aviat va programar una visita per poder estudiar amb detall les restes, amb el suport de geòlegs de la nostra ciutat. Es tractava de les restes d'un sirènid, és a dir, d'una vaca marina que va viure fa entre 40 i 43 milions d'anys, i que mesurava un metre i mig, aproximadament. Les lloses del paviment van ser substituïdes per unes altres per tal d'estudiar-les en detall i garantir-ne la conservació. Se'n va realitzar un escàner

a Girona

ROGER MATA LLEONART > TEXT I FOTO

tomogràfic a la Clínica Girona que va permetre identificar dues seccions del cap de l'animal amb fragments de la mandíbula superior, l'os frontal i la dentadura. Les primeres dades referents a la secció dental d'aquest animal herbívor són de particular importància. El més probable és que l'exemplar correspongui a un *Prototherium*, un gènere de vaques marines extintes que van viure en antics mars que avui ocuparien la zona distribuïda entre la península Ibèrica i Itàlia.

Gironins i alemanys es van desplaçar fins a la zona de Sant Vicenç de Castellet (Bages) per visitar les pedres d'on s'havien extret les llambordes, per tal d'estudiar el paleoambient de les troballes. Les vaques marines van aparèixer fa 50 milions d'anys i aquest és un dels exemplars més primerencs de l'espècie que s'ha localitzat.

L'excel·lència de la troballa rau en el fet que, tot i que és relativament freqüent identificar restes fòssils en els carrers de les ciutats, gairebé sempre es tracta d'animals marins com petxines, cargols, ericons o foraminífers, però hi ha molt pocs llocs on en un context urbà s'hagin trobat les restes fòssils d'un mamífer. El cas de Girona és, per la seva rellevància, únic a escala internacional. Actualment ja no trobarem fòssils de vaca marina al carrer, però passejar per Girona implica la descoberta constant de restes fòssils, i no seria d'estranyar que algun dia es descobrissin nous fòssils de mamífers. De fet, n'hi ha al pont de Pedra i al carrer de les Ballesteries i dels Ciutadans, on s'identifiquen restes en forma d'esfera plana o el·lipsoides de color blanc de pocs centímetres, que corresponen a vertebrals i costelles de sirènids.